

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום רביעי ה' תשרי תשפ"א | דף היומי בבלי: עירובין מה | דף הכולל: שבת פו.
דף היומי בהלכה: מסעיף ב' עד סעיף ג'.
מוסר: אהבת חסד - וכעין זה איתא' עד פרק ה'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: שער הגאווה עד 'ודע שאנחנו מחוייבים'

להצטרפות לקבלת הפותח בכל יום במייל: dirshu@dirshu.co.il

המעטפה המסתורית שהתגלתה ברגע האחרון | כיצד המסכה הגנה עלינו ביום הדין? | מעשה מדהים בשתי חבילות של גבינה צהובה | 1982

הסיפור היומי

"לפני יום הכיפורים נכנסתי אל מרן ראש הישיבה הגאון רבי אהרן לייב שטיינמן זצוק"ל, ושאלתי אותו על מה הוא מציע לעורר את הקהל לקראת יום הדין? ובמילים אחרות: מהו הדבר שעשוי להביא לאדם את הזכויות הגדולות ביותר?"

הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א מסביר מהו 'זיכוי הרבים',
ומספר על האמן התל-אביבי שנכנס להיכל ישיבת פוניבז' באמצע הלילה וכמעט התעלף....

"לפי זה אפשר גם לפרש את דברי מרן הגראי"ל בענין זיכוי הרבים. שכן, גם אם מדובר באדם התואם את ההגדרה של 'טורפין לו זכויותיו בפניו', אבל המציאות היא שכאשר אדם מתעסק בזיכוי הרבים, יש רבים שנהנים ממנו ומתחזקים בגין המעשה שעשה, אם כן אין לך זכות גדולה מזו ליום הדין.

"ויש לדעת, שכאשר אומרים 'זיכוי הרבים' - אין הכוונה רק למי שמזכה אלפים ורבות בהפצת דברי חיזוק וכיוצ"ב. גם לומד תורה צנוע שבצנועים, היושב בפנינו ושוקד על התורה בשמחה ובחשק, ויש שלוקחים ממנו דוגמא ומופת כיצד ללמוד, ונדבקים בהתלהבות שלו, ומתחילים ללמוד יותר בחשק, הרי שגם הוא נקרא 'מזכה הרבים', וגם עליו התכוון מרן ראש הישיבה.

"יתירה מכך. כדי לקרב את האדם לבוראו ולהשיבו בתשובה שלימה, לא צריך להיות דווקא פעיל בארגון שמטרתו להחזיר בתשובה. די שיהודי ירא שמים יתנהג כראוי, ויזכיר את קרבתו

סיפר רבינו הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א: "לפני יום הכיפורים נכנסתי אל מרן ראש הישיבה, הגאון רבי אהרן לייב שטיינמן זצוק"ל, ושאלתי אותו על מה הוא מציע לעורר את הקהל, לקראת יום הדין? ובמילים אחרות: מה הוא הדבר שעשוי להביא לאדם את הזכויות הגדולות ביותר?"

"מרן השיב: 'זיכוי הרבים!'. ואני רוצה להסביר מעט את דבריו", אמר הרב שליט"א.

"הגמרא אומרת שהרשע שעושה מצוות וטורפין לו אותן בפניו, משום שנאמר: 'לרשע אמר אלוקים מה לך לספר חוקי' וכו'. והנה, הגאון רבי יצחק אלחנן אומר שכל זה בשאר מצוות, אבל כאשר הרשע התעסק במצוות צדקה, לא טורפין את המצוה הזו. ומדוע? - מפני שבמציאות היה מי שנהנה מהמצוה שעשה הרשע, והוא העני. ואם כן לא אכפת לנו שעושה המצוה היה רשע, אם אדם אחר נהנה מכך - מגיע לו שכר על כך.

הוא לבוּרָא עולם, כדי שהאדם העומד ממול, שלא זכה עדיין להימנות על באי בית המדרש, יתרשם, יתפעל, ויסיק מסקנות מידידות".

ביקש לעמוד מקרוב על צורת ההיכל

כבר הבאנו בעבר דוגמאות רבות לענין זה, ועכשיו נספר כאן את מה שגילה לנו הגאון רבי אליעזר רוט. כדאי לשמוע את הסיפור, כדי להבין עד כמה יש בכוחנו להשפיע על אחרים, גם בלי להוציא מילה מהפה.

בהיכל הכולל שהגרא רוט עומד בראשו, מתפלל יהודי שחזר בתשובה שלימה לפני 35 שנה. כיצד קרה הדבר? - אדם זה, שהיה חילוני גמור, נתקל פעם בכתבה שפורסמה אף היא בעיתון חילוני, שתיארה את יופיו של ארון הקודש של ישיבת פוניבז'.

כאמון, שהתעסק בתחומי ייצור הרהיטים, ביקש לעמוד מקרוב על צורת ההיכל, שהובא כידוע, במבצע מורכב מאיטליה.

הוא הבין מראש שכאדם שאינו שומר מצוות, לא יוכל להיכנס להיכל הישיבה בשעות היום, שבהן נמצאים הבחורים באולם, ושוקדים על תורתם. הוא תכנן, אפוא, לעלות לישיבה בבני ברק בשעת לילה מאוחרת מאוד, הרבה אחרי חצות.

בשעה זו, כך שיער, לא יהיה כבר אף בחור באולם הישיבה, ותהיה זו השעה המתאימה שבה יעלה בידו לבדוק מקרוב את ההיכל המפואר.

וכך עשה. האיש יצא מתל אביב, עיר מגוריו, ועשה את דרכו לבני ברק, והיה בטוח בכל מאת האחוזים שכאשר יפתח את דלת ההיכל של ישיבת פוניבז', ימצא לפניו אולם ריק. אבל, כפי שידוע לכולנו, התמונה היתה שונה לחלוטין.

האמת היא, שעוד מרחוק, בהיותו במעלה המדרגות המובילות את הישיבה, היה נראה לו ש'משהו כאן השתבש בדרך'... הוא שמע בבירור את קול הלימוד, והריתחא דאורייתא, אבל היה בטוח שהקולות הללו אינם מגיעים מההיכל המואר, אלא ממקום אחר. כשפתח את הדלת, כמעט והתעלף... בחורים רבים, שמספרם הגיע ליותר מ- 100 כפי שסיפר ברבות השנים - היו בשעה זו באולם, והאווירה היתה נשמעת כבצהרי היום.

כיון שלא רצה לבלוט יותר מדי, עמד מן הצד, והתבונן במחזה הנראה לנגד עיניו. "הייתי צריך לצבוט את עצמי כדי להיות בטוח שאינני חולם", סיפר לאחר שנים רבות לבני משפחתו.

זה כבר היה יותר מידי...

למצוא בשעה כזו כל כך הרבה בחורים הממשיכים ללמוד, לזאת הוא לא ציפה, ולא העלה בדעתו. לאחר דקות ארוכות, שבהן עמד וצפה מן הצד במחזה הנאדר, החליט לפנות לאחד הבחורים ולשאול מדוע הם אינם הולכים לישון...

תשובתו של הבחור הממה אותו בפשטותה. "אין אצלנו לוח זמנים, על פיו אנחנו פועלים, כל עוד שבחור מרגיש שיש לו עדיין כוח ללמוד - הוא לומד. ברגע שתגבר עליו העייפות, הוא ייגש

לחדר ויעלה על יצועו", אמר הבחור.

האמן התל-אביבי המשיך להתעניין: "האם אתם לומדים לקראת מבחן כלשהו?", ותשובת הבחור היתה ש"בישיבה עצמה אין מבחנים, אבל כל אחד מאתנו מתכוון לקראת המבחן שיעשו לו בשמים, לאחר 120 שנותיו"...

האמן הספיק כבר לשכוח את הסיבה שבגללה הגיע להיכל הישיבה... ארון הקודש כבר לא עניין אותו כל כך, כמו התופעה המרשימה הזו של הבחורים הממשיכים ללמוד, בשעה שבה כל חבריו וידידיו כבר ישנים מזמן...

לפתע הוא גילה שכל מה שידע, וכל מה שאמרו לו במשך כל השנים על המושג 'בני ישיבות', אינו מתקרב אל המציאות כלל וכלל, ומטרתם היחידה של לומדי התורה היא לעלות ולהתעלות במעלות התורה והיראה.

דמותו המזהירה של ראש הישיבה

ואם לא היה די בכך כדי לשבות את ליבו, הרי באותו רגע נפתחה הדלת הצדדית של האולם, ודמותו המזהירה של מרן ראש הישיבה הקשיש, רבי דוד פוברסקי זצ"ל, נראתה בפתח, כאשר כל הבחורים קמים לכבודו ביראת כבוד.

מרן הגר"ד פסע מדודות אל מקומו ב'מזרח', שם ישב ולמד כמדי לילה, עד השעה שבה מתפללים בישיבה תפילת שחרית.

זה כבר היה יותר מידי בשבילו... לאחר שהבחורים גילו לו שמדובר בראש הישיבה, המגיע לכאן מידי לילה 'כמו שעות', ויושב ללמוד במשך שעות, התפלא האמן ואמר: 'אצלנו אין דברים כאלה, גם המלומדים הגדולים ביותר, כשהם מגיעים לגיל זקנה, הם מפסיקים ללמוד'...

המחזות שנגלו לנגד עיניו, הציפו לו את האמת מול העיניים, והוא החליט בו במקום שאם זו היא דרך החיים הנהוגה אצל בני הישיבות, הוא עוזב את הכל, ובא ללמוד תורה.

הוא שאמרנו: האם הבחורים בישיבה, שישבו ולמדו בשעה ההיא, התכוונו להחזיר את התל-אביבי הלז בתשובה? - בוודאי שלא. אבל במציאות הם עשו את זה, וגרמו לקידוש השם עצום, וכשיעמדו בפני דין של מעלה לאחר 120 שנותיהם, יגידו להם שאיש זה חזר בתשובה בזכותם. על כל הזכויות, וזכויות - הזכויות, הקשורות בכך, עד סוף כל הדורות.

כיתוב ענק על המכונית

בכל פעולה ופעולה אדם יכול לקדש את שמו יתברך, ולקרב אליו את הבנים התועים, ובמיוחד בתקופה שבה אנחנו חיים, כשהאמצעים התקשורתיים בין אדם לחברו נעשו זמינים כל כך, ואפשר לעשות בהם שימוש חיובי למען כבוד שמו.

סיפר לנו יהודי המתגורר בעיר רחובות, שיום אחד מתדפק על דלת-ביתו אדם שלא הכירו, ומספר לו שבזכותו חזר בתשובה. בעל הבית המופתע אמר לאורחו, שהוא אינו יודע על מה הוא שח, ואז סיפר לו האורח דברים כהווייתם.

בו. ורק בו. ואם נתקרב אליו, הוא יסייע לנו גם בפתרון הבעיה הכלכלית שהעכירה את רוחנו. אמרנו ועשינו, וחזרנו בתשובה שלימה.

"לא עברה תקופה קצרה, והשי"ת הושיע אותנו באורח פלא מהצרה שאפפה אותנו. באתי עתה להודיע לך את כל זאת, ולידע אותך בזכות הגדולה שהתגלגלה לידך, שבזכות השלט שתלית על מכוניתך, החזרת משפחה שלימה בתשובה. שכן גם הילדים שלנו החליטו לעשות כמונו, וחזרו בתשובה" (ה'חוזר' בירר אצל מכריו בעיר רחובות, אם הם מכירים את בכל הרכב שתלה את השלט הזה, ובסייעתא דשמיא מיוחדת הגיע אליו).

מה בסך הכל עשה אותו יהודי? - תלה שלט על המכונית! לא יותר מזה! והנה משפחה שלימה חזרה בתשובה, וזכותם וזכויות כל צאצאיהם יהיו על גבו של בעל הרכב.

אם נחשוב לרגע, נראה שבכל יום ויום עומדות לפנינו הרבה הזדמנויות כאלו, בהן אנחנו יכולים לקרב יהודים תועים להשם יתברך צריכים רק להתבונן בחשיבות הדבר בתקופתנו ולרצות בכך.

(מתוך 'מצוות בשמחה' ספר ויקרא - בעריכתו של הרב משה מיכאל צורן)

"לפני כמה חודשים, הייתי שקוע בבעיה כלכלית גדולה, ולא ידעתי כיצד להיחלץ ממנה. כל המומחים ששוחחתי עימם אמרו שהם אינם יכולים לסייע לי, עד שהרגשתי את עצמי בודד בעולמי, ולא ידעתי מאין יבוא עזרי.

"יום אחד נסעתי במכונית בכביש, והנה נתקלתי לפתע בכיתוב ענק שהופיע על גבי מכוניתך, עם המילים 'אין עוד מלבדו'. לא ידעתי אפילו מה צופנות המילים הללו, ומה הן אמורות להביע. אבל אדם נוסף, שומר מצוות, שהיה במכונית, אמר לי שהפירוש הוא שהשי"ת ברא את העולם, והוא ממשיך להנהיג את כל הברואים מקטן ועד גדול, ואף אחד אינו יכול לעשות מאומה אם הבורא לא ירצה בכך. אין עוד מלבדו!

"שמעתי את הדברים בתשומת לב מרובה, והדברים חדרו היטב לליבי. כאשר הגעתי הביתה, סיפרתי את הדבר לאשתי, והיא התלהבה עוד יותר ממני".

השי"ת הושיענו באורח פלא

"ישבנו על הנושא כמה ימים, ליבנו את הדברים לבן היטב, עד שהבנו אל נכון שאכן יש אלוקים בעולם, והכל הכל תלוי

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה רוחנית מדי יום אצלך בחיים

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:
dirshu@dirshu.co.il

הפורתח בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'.

פרשת השבוע

השטן כבר היה מוכן עם חבילות סדורות של עבירות מכל הצבעים... בעיניו דמתה הערימה לעוגת קצפת אחת גדולה ומעוטרת, עבור מלאכי הסנגוריה היתה זו חבילת ענק שהגיעה היישר מהאופל. ואז נסדק בשמים סדק קל, ומחזה ביתי פשוט עלה לפני כיסא הכבוד...

תשפ"א: ת'הא ש'נת פ'ה א'ל"ף - פה איתנו יהיה אלופו של עולם

אישיות ועבירות ציבוריות, נפילות ומשברים, הרהורים ומעשים, הכל צבור ועומד. בעיניו דומה הערימה לעוגת קצפת אחת גדולה ומעוטרת, לדידם של מלאכי הסנגוריה מדובר בחבילת ענק שהגיעה בדיוור ישיר מהאופל. אלו ואלו במלל ממללים - - -

יקותיאל יהודה גנזל

השטן כבר היה מוכן כהרגלו. חבילות סדורות של עבירות מכל הצבעים העזים והנועזים. הנה יום הדין, תיכף יעמיס הכל על כף המאזנים ויכניס את גדודי הסנגורים לפלונטר רציני. עבירות

בשלהי תש"פ בואכה תשפ"א - להיכנס עמנו לבידוד יחדיו. תבוא ביחד איתנו. תהיה איתנו.

והאמת, אבא'לה קדוש? אתה יודע שגם אותם הורים שהכירו ילד מרדן ועקשן, אחרי ששהו אתו כמה ימים יחדיו פתאום גילו כמה מעלות מוזהבות יש לילד הזה, כמה טוב וטוהר מסתתרים תחת מעטה העקשנות. תנסה, אבא'לה וגם אתה תיווכח. הלא אתה יודע תעלומות, הלא אתה צופה נסתרות ביום דין. אתה רואה את מה שיש לנו בלב בפנים-בפנים. מתחת לכל החזות של העבירות וההיכשלויות. אתה יודע תעלומות לב ואתה יודע כמה השתוקקות יש בנו, בכל אחד ואחד מאיתנו.

טאטי שלנו, היחיד שמרגיש אותנו ומכיר אותנו, אנחנו אוהבים בשולי גלימתך, מחזיקים בך כזאטוט התופס בחאלעטל של אביו, כינוק המושך שערות זקנו של אביו אוהבו. איך אמרנו בתפילות. 'אשרי אדם יתאמץ בך', אנחנו רוצים להתאמץ להתחזק בך. בא איתנו יחדיו.

תי"ו שי"ן פ"א אל"ף - 'תהיה שנת פ"ה אל"ף'. פה איתנו יהיה אלופו של עולם, ירגיש אותנו, יראה כמה אנחנו משתוקקים אליו ויסתום את פי המשטיין הנבל אחת ולתמיד.

(המבשר)

ואז נסדק בשמים סדק קל ומחזה ביתי פשוט עלה לפני כיסא הכבוד. הנה, עוד אמא של תש"פ ועוד אבא של תש"פ, הם מתבשרים שהילד הקטן שלהם צריך להיכנס לבידוד, הם מגלים שהילד מפתח תסמיני קורונה שונים. והם לא חושבים לרגע, הם ממחרים לעזוב את העבודה והחיים למשך שבועיים ומסתגרים עם הילד. נכון, עד לרגע זה הם ברחו מהקורונה כבורחים מפני האש. כן שפעת, לא שפעת, כן דמיונות לא דמיונות, אף אחד לא רוצה לפגוש את הנגיף הזה פנים מול פנים. אבל כשזה מגיע לילד שלהם, הם לא חושבים פעמיים. יידבקו? יידבקו! העיקר לא להשאיר את הילד לבד. ולא משנה אם מדובר בילד שמרווה את הוריו נחת או מאכיל אותם מרור וחרוסת.

המחזה הזה שאג מאליו: מרן דבשמיא. נכון, אנחנו מאכילים אותך כרפס ומימלת, הנה, חבילות עוונותינו סדורות בידי הקטרוג. אבל אתה, אביו אב הרחמן, לא תוכל להיות פחות רחמן מר' יחיאל חיים מביתרעילית, וממרת כהן מירושלים. אם הם לקחו לעצמם כל סיכון והניחו הכל הצידה, רק כדי לטפל בילד שלהם - אתה תוכל להניח אותנו לבד? תוכל לתת לנו להיכנס לבידוד לבד, להתמודד לבד? ברור שלא! ברור שזה הזמן - דווקא

קול העם

כעבור זמן מה הבחין בני שחבילת הגבינה הצהובה שקנה, במקום הראשונה, אבדה גם היא. הוא כלל אינו טיפוס מפוזר, וכל הסיפור הזה היה תמוה מאוד. כעבור מספר ימים התברר דבר מדהים...

אין הקב"ה מביא תקלה בידי 'צדיקי הקפסולות'

בצל, שנחתך בסכין בשרי. כמובן שאסור לאכול לחמניות אלו עם גבינה, כיון שקיבלו טעם ראשון של בשר, ובדבר חריף אין היתר של נ"ט בר נ"ט כידוע.

כעבור כמה ימים נודע לי שהבצל שבלחמניות נחתך בסכין בשרית, ומיהרתי לידע אותו טלפונית שיזהר שלא לאכול את הלחמניות עם מוצרי חלב... ואז סיפר לי את הסיפור עם האבדות של שתי חבילות הגבינה הצהובה.

אמרתי לו: אכן נודע הדבר. אין הקב"ה מביא תקלה לצדיקי הקפסולות...

חושבני שיש בסיפור זה כדי לייקר את מעלת הבחורים היקרים הספונים בקפסולות, שזוכים לדרגה עילאה של סייעתא דשמיא השמורה לקדושי עליון. וכמו כן על ידי הפרסום יתוודע הציבור להלכה שאסור לאכול בצל שנחתך עם סכין בשרי עם מוצרי חלב.

(מכתב שפורסם במדור שיג ושיח בקובץ גיליונות, בעריכת הרב א' חפץ)

זכיתי שבני שיחי' לומד בהתמדה בישיבה נודעת בירושלים, וכפי המצב, הוא נכנס לקפסולה בתחילת הזמן על מנת לחזור בסוף הזמן בע"ה.

היות ואין אפשרות לצאת מהישיבה, ציידנו אותו [אנו גרים בבני ברק] ב"ה בכל הנדרש לו. והיות וחביבה עליו גבינה צהובה, לפני שיצא לדרך קנה לעצמו חבילה כדי לקחת לישיבה.

בהגיעו לירושלים שם לב שאבדה לו החבילה בדרך, ומכיוון שקשה היה לו לותר על הגבינה, הלך וקנה חבילה אחרת של גבינה צהובה בירושלים במכולת הסמוכה לישיבה, לפני שנכנס על מנת שלא לצאת עד סוף הזמן.

דא עקא, כעבור כמה שעות שם לב שהחבילה שוב אבדה... יש לציין שהוא בחור לא מפוזר כלל וכלל וכבר בפעם הראשונה שאבדה החבילה היה בזה משום חידוש.

אך הנה מה התברר? אמו שתחי' הכינה לו לפני שיצא לחמניות 'מאפה בית' שירגיש טעם של בית. את הלחמניות היא אפתה עם

למחרת נכנס שוב ה'שבט הלוי' לשיבה וקרא את הבחור לחדרו. הלה נחרד מאוד, לאחר המנה ההגונה שקיבל אתמול לעיני רבים, מי יודע מה יקרה בחדר - במקום שאין איש. אך בהיכנסו לחדר, נקרעו עיניו בתדהמה...

שנה אחת בשלהי אלול, הטלפון מצלצל. אם המשפחה מרימה את השפופרת כרגיל, אבל מה שקרה אחר כך לא היה משהו רגיל בשום צורה.

"מדבר יהושע גרודזיצקי..."

הרב! --- "עם מי הרב רוצה לדבר, להודיע משהו?"

"אני רוצה לדבר אתכם, לבקש ממכם מחילה..."

- "מחילה?!"

- "כן. בחוה"מ האחרון הייתם אצלי ולא ירדתי לקבל את פניכם, לא הרגשתי בטוב (הוא היה חולה באותה תקופה) אז אני מבקש סליחה..." וכאן השתתה והמתין.

- "כבוד הרב, זה לא היה בסדר מצדנו להגיע בלי להתקשר קודם, ככה לבוא ולהפריע. אנחנו אלו שצריכים לבקש מחילה מכבודכם."

אך הרב גרודזיצקי התעקש שהוא זה שצריך לבקש מחילה... זה לא היה 'שיעור', זה היה בית ספר גבוה להנהגות קודש!

מסופר, שפעם באמצע שיעורו של הגאון רבי משה פיינשטיין זצ"ל בשיבתו, נכנס אדם והתחיל להסתובב בין הבחורים לבקש צדקה, והפריע מאוד לשיעור. ורמז רבי משה זצ"ל לאחד הבחורים שילך וילווה את האדם הזה החוצה, ויורה לו להמתין על הספסל בחוץ עד שיגמר השיעור.

והנה בדרך כלל לאחר השיעור, היה רבי משה לובש את מגבעתו ומכין עצמו לתפילה - אך באותו יום רץ החוצה מיד לאחר השיעור, כשרק הכיפה על ראשו, וניגש לאותו אדם שישב על הספסל בחוץ, והחל לבקש ממנו סליחה ומחילה פן נפגע מכך שהורה לו לצאת, ופייסו בכל מיני פיוס, עד שראה שאין לו לאותו אדם עליו טינה באמת, ושחלילה וחס אין לו שמץ צער.

(פניני נעם שיח)

סיפר הגה"צ אב"ד סאנטוב שליט"א:

הנגיד החסיד המפורסם מו"ה יודא יואל ראזנפעלד שליט"א, מראשי קהילת וויזשניץ-מאנסי, סיפר לי סיפור נורא:

בישיבתו של מרן פוסק הדור הגאון האדיר בעל 'שבט הלוי' זי"ע היה בחור שלא התנהג כמו שמתאים לבחור הלומד בישיבה, וכשהגיעו שמע מעשיו לאוזני מרן ה'שבט הלוי', נכנס לשיבה ונתן לבחור שתי סטירות בפני קהל ועדה.

למחרת, נכנס שוב ה'שבט הלוי' לשיבה, וקרא את הבחור לחדרו בהיכל הישיבה. הבחור נחרד מאוד, כי חשב שאם ברבים הוא קיבל את הסטירות, אז הוא כבר לא יודע מה הוא יקבל בחדר - במקום שאין איש... הבחור נכנס לחדרו של ה'שבט הלוי', ושם הוא רואה שולחן ערוך, ועליו בקבוק יין שרף (בראנפן) ושני כוסות לחיים. ה'שבט הלוי' ביקש מהבחור לשבת, ואומר לו: "עכשיו אני רוצה להתפייס עמך". הוא מזג לבחור כוס יין שרף (בראנפן), ואמרו 'לחיים' אחד להשני והוא בירך את הבחור בכל הברכות.

לימים גדל אותו בחור למרביץ תורה. בהזדמנות מסויימת פגש בו אחד שזכר שהלה לא היה בין הבחורים הטובים בישיבה, ושאל אותו: ממה גדלת והיית לאיש? אמר לו הבחור - פון א גלעזל בראנפן... (מכוסית יין שרף).

(פניני נעם שיח)

אחד מקוראי 'הפנתח' שיגר לנו את העובדה הבאה, שבדידו הווי:

זכינו להיות מבאי ביתו של הגאון הישיש הרב יהושע גרודזיצקי זצוק"ל שהתגורר ברחוב גשר החיים בירושלים. הוא היה מבית של חסידי גור, ובברכת הרבי בוורשא נסע לברנוביץ ואחר כך הצטרף למיר והיה בגלות שנחאי.

לאחר המלחמה הוצעה לו משרת ראש ישיבה בארה"ב, והלך לשאול את רבו ר' אליעזר יהודא פינקל זצ"ל ראש הישיבה, שהורה לו להישאר בארץ. רעייתו ע"ה היא נכדתו של ר' אריה לוי זצ"ל.

הביקורים שלנו אצלו היו חוויה שכל ילדינו זוכרים אותה. להתברך לפני בר מצווה, ביקורי חג ומועד וכו'.

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל? שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

מדוע נמלט הגר"א לאפיאן זצ"ל מהמקלט בעיצומן של ההפצצות?

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר 'חפץ חיים'

לשון הרע "מגדיל עוונות עד לשמים", וכן נאמר בתנא דבי אליהו שהלשון הרע "עולה עד כנגד כסא הכבוד". בהקשר לכך מביאים בביאורים ומוספים מה שכתב הגר"ח ברלין (אגרת בהקדמה לכוכבי אור מהדו"ת) שנגלה אליו בחלום הגאון רבי איצלה בלאזר זצ"ל והוא שאל אותו מה נעשה בשמים, וענה לו ר' איצלה שדין שמים חמור עד מאוד שאי אפשר לשום אדם בעולם הזה לשער, ובייחוד מקפידים על דיבורים אסורים שנאמרו שלא כהוגן. והוסיף בזה הגר"ח" משקובסקי חתנו של הגר"י בלאזר (מובא בילקוט לקח טוב פרשת מצורע), שהגר"ח ברלין אמר לו באותו עניין, שר' איצלה אמר לו שאמנם על תלמיד חכם יש הרבה מליצי יושר בשמים, אבל על חטא הלשון מקפידים מאוד. והגר"א לופיאן היה מספר מעשה זה בהתרגשות רבה, והיה מסיים בזעקה מעמקי לבו: "אבל חטא לשון הרע נורא מאוד!" וחזר ואמר: "חטא לשון הרע נורא מאוד! נורא מאוד חטא הלשון! אף אחד אינו בא להגן על החוטאים בחטא זה".

עדיין נמצאים אנו בהקדמת ה'חפץ חיים' לספרו. הקטע הנלמד ביום זה עוסק בטעם החומרה המיוחדת של עוון לשון הרע, מדוע באמת עוון זה הוא הגורם את כל הגלויות וכל הצרות, והוא המעכב את הגאולה. מספר טעמים מביא לכך ה'חפץ חיים'. הטעם הראשון, אותו הוא מביא מהזוהר הקדוש בפרשת פקודי הוא, מפני שעל ידי עוון זה "מעורר אדם את המקטרג הגדול על כלל ישראל, ועל ידי זה הורג כמה אנשים בכמה מדינות!...". בביאורים ומוספים של 'דרשו' מביאים על כך מעשה היה עם הגר"א לאפיאן זצ"ל, שבזמן המלחמה שהה במקלט עם עוד מספר אנשים, ולפתע פנה אליו אחד מהנמצאים ואמר לו: "רבי, מדברים כאן לשון הרע". השיבו הגרא"ל: "אם כן בוא ונברח מכאן". ויצאו מיד ומצאו מחסה במקלט אחר. לא עבר זמן ונפלה פצצה במקלט הראשון וגרמה לאסון רב, רח"ל. עוד מביא ה'חפץ חיים', שזו כוונת הגמרא באומרה שכל המספר

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666

עירובין דף מה

האם מותר לחלל שבת כדי להציל יולדת מבושה?

חכמה הבאה לילד

אייבשיץ (על הל' שבת, הו"ד בשו"ת יד חנוך סי' ה', יעו"ש) מתרץ שאם היה הדין שמותר להטעות כך, א"כ היו יודעות כל הנשים דין זה כמו שאר דינים, וממילא לא היתה מתיישבת דעת היולדת, כיון שהיא יודעת שאסור להדליק וצריכים להטעותה, ולכן התירו חז"ל להדליק בשבילה הנר בכל אופן.]

אמנם, בשאלתנו אין כל היתר לנהג האמבולנס לחלל שבת ולקרב את האמבולנס ליולדת כדי למנוע אותה מבושה, ואין בזה משום "ייתובי דעתה", כי דווקא בדבר שיועיל ישירות לרפואתה של היולדת, באופן שתתיישב דעתה בשעת הטיפול הרפואי, את זה מצינו שמותר לעשות עבורה, שכן קיים שיקול רפואי שיש בכך תועלת ישירה להצלת היולדת מסכנה, ולכן הדבר מותר משום פיקוח נפש. אבל כאשר מדובר בדרישה לנסוע יותר על מנת למנוע בוושה, הרי אין בכך תועלת ממשית לרפואת החולה (והדבר לא יביא לרגיעת היולדת בשעת הלידה), אלא תכלית הדרישה היא רק כדי למנוע בוושה, ולצורך זה אין היתר לחלל שבת. ורק כשמדובר בחולה מסוכן שהבושה עלולה לגרום להחמרה במצבו, מותר לחלל שבת כדי להצילו מבושה.

(ופריו מתוק דברים פר' ואתחנן)

מעשה באמבולנס שהגיע בשבת לקחת יולדת לבית החולים, הוא עצר בחזית הבניין, וכשהיולדת ראתה זאת, היא ביקשה מנהג האמבולנס, שייכנס עם האמבולנס לתוך החנייה האחורית של הבניין, כדי שלא יראו אותה ולא תיגרם לה בושה. ושאל נהג האמבולנס - האם מותר לי לנסוע לתוך החנייה בשבת כדי להציל יולדת או חולה מסוכן אחר מבושה?

והשיב הגאון ר' יצחק זילברשטיין שליט"א שמצינו שמחללים שבת משום "ייתובי דעתה" של היולדת, דהיינו כדי להביא ליישוב דעתה והרגעתה בשעת הלידה. ולמשל: יולדת סומא המבקשת להדליק לה נר כי חוששת שבחושך המיילדת לא תעשה את הדרוש - עושים כבקשתה. כמו כן, כשדורשת היולדת מיילדת "חכמה", ולא מסתפקת במיילדת רגילה - עושים כבקשתה. [המגן אברהם הקשה (סי' ש"ל סק"ב): מדוע שלא נאמר לה (בשקר) 'הנה הדלקנו את הנר בשבילך', ובכך תתיישב דעתה? ותירץ שהיולדת תוכל לנסות את הסובבות אותה ולגלות שהן שיקרו לה והנר לא הודלק, כגון שתוציא שלוש או ארבע אצבעות ותשאל 'כמה אצבעות הוצאתי?', ולאחר שלא ידעו להשיב (מחמת החשיכה) היא תכיר בשקרן ותאבד את האמון בהן, וממילא לא יהיה לה ייתובי דעתה. ובחידושי הגאון רבי יהונתן

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה ראשית מדי יום אצלך במייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'.

האם מותר להוציא ביום טוב את הפתילה מתוך השמן רק לרגע?

נחשבת ככיבוי, משום שהדבר גורם להקטנת אור הנר. וכמו כן, הפחתה מחומר הבעירה של האש, עשויה לגרום במישרין לעמעום האש; ולכן, לדוגמה, אסור אף ביום טוב (בו אין על הנרות איסור 'מוקצה'), להוציא שמן מבזיך של נר דולק, או הוצאת הפתילה מתוך השמן אפילו רק לרגע; מפני שפעולות אלו גורמות לעמעום אור הנר. ואף כשהוצאת השמן מהבזיך היא לצורך 'אוכל נפש', ספק אם הדבר מותר.

[שו"ע תקיד, ב, משנ"ב יד רטז, שעה"צ טו, וביה"ל ד"ה בנר; וראה שעה"צ נו, ובתי כהונה א, יח-יט]

מלאכת 'המבעיר' האסורה בשבת, אינה כוללת רק הבערת אש שלא היתה קיימת, אלא גם תיקון אש קיימת באופן שתבער טוב יותר, או הגדלת אש קיימת. ולכן, לדוגמה, הטיית בזיך של נר - שבו שמן ופתילה דולקת - באופן שהשמן מתקרב אל הפתילה, נחשבת כהבערה, משום שהדבר גורם להגדלת אור הנר. וכן מלאכת 'המכבה' האסורה בשבת, אינה כוללת רק כיבוי אש לחלוטין, אלא גם עמעום האש והקטנתה. ולכן, בדומה לדוגמה הנ"ל, הטיית הבזיך באופן שהשמן מתרחק מהפתילה,

באיזה אופן ניתן להעביר את נרות השבת ממקום למקום?

גורם להרחקת השמן מהפתילה. וכמו כן, שולחן שמונח עליו נר, מותר להעבירו ממקום למקום רק בנחת, משום שטלטול הנר בחוזקה גורם בהכרח להקרבת השמן אל הפתילה, או להרחקתו. ונדון זה, אינו נוגע רק לנרות שמן, אלא גם לנרות המוצקים העבים, כגון 'נר נשמה', שבהם ניתן החלק הסמוך לפתילה והופך לנוזלי; והקרבת הנוזל אל פתילת הנר, נחשבת כהבערה, והרחקת הנוזל מהפתילה, נחשבת ככיבוי.

[ביאורים ומוספים דרשו תקיד, 14; וראה עוד במקורות המצוינים שם]

בהמשך לאמור: נר דולק, הוא 'מוקצה' בשבת, אך בשעת הצורך מותר לטלטלו ב'טלטול מן הצד', כגון שמונח על גבי שולחן, (באופן שהשולחן לא נעשה 'בסיס' למוקצה), ומטלטלים את השולחן עמו. וביום טוב, הנר אינו מוקצה, ומותר לטלטלו. אולם, בין בשבת ובין ביום טוב, יש להקפיד שהטלטול לא יהיה באופן הגורם בוודאות לכיבוי, ובשבת, יש להקפיד גם שהטלטול לא יהיה באופן הגורם בוודאות להבערה. ולכן, לדוגמה, אסור לרוץ ביום טוב עם נר שמן בידו, כיון שהדבר

הביטוי הנדיר המופיע רק פעם אחת בכל המשנה ברורה: "וכן נהגתי בעצמי"

תוך המנורה באמצעות בורג ייעודי, ובשעת ההשחלה התעמעמה מעט האש שבראש הפתילה, ולאחר מכן שבה ובערה כראוי. וכתב על כך המשנה ברורה, שפעולה זו נחשבת ככיבוי, ואף מיותרת, משום שניתן להצית את האש בפתילה כשהיא כבר קבועה במקומה בתוך המנורה; ועל כך מסיים המשנה ברורה בביטוי נדיר, שאינו מופיע בשום מקום אחר במשנה ברורה: "וכן נהגתי בעצמי".

[משנ"ב תקיד, טז, שעה"צ יח, וביה"ל ב, ד"ה מיד]

כאמור, הקטנת אש בשבת, אסורה משום מלאכת 'המכבה'. וביום טוב, בו מותרת מלאכת ההבערה, מותר לכבות אש או להקטינה, רק כאשר פעולה זו עצמה גורמת להבערת האש, או להגדלתה, לאלתר, (וראה במקורות). אולם, הקטנת האש בפעולה שאינה גורמת להגדלתה, אלא שהיא נעשית לצורך הגדלת האש לאחר מכן - אסורה. ונדון זה, היה מצוי בזמנים עברו, במנורת נפט, שבה נהגו להצית את הפתילה מחוץ למנורה, ולאחר מכן להשחיל אותה אל

* לדעת השולחן ערוך, כיבוי אש העומדת לשרוף את המאכל, וכל שכן כיבוי אש שרק תגרום לכך שלא יהיה מקום לאכול בו, וכדומה - אינם מוגדרים כצורך 'אוכל נפש'. ולדעת הרמ"א, הם מוגדרים כצורך אוכל נפש, אך אינם מותרים אלא כשאין עצה אחרת מלבד הכיבוי, ולכן, אם ניתן לגרום לכיבוי האש שלא בידיים, לחצוץ בין המאכל לאש, או לאכול במקום אחר - אסור לכבותה. ונחלקו הפוסקים בנוגע למקרה שבו האש עומדת לשרוף את המאכל, וניתן לכבותה, או לחילופין להבעיר אש אחרת ולבשל עליה - האם, לדעת הרמ"א, יש להעדיף את הבערת האש האחרת על פני הכיבוי.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

האם מותר לתלוש שיבולי בר לפני ט"ז בניסן?

עד תחילת יום ט"ז בניסן. ויש אומרים שמדברי הפוסקים נראה שאיסור הקצירה אינו קיים בזמן הזה, וכן המנהג, אבל רצוי להחמיר. ויש שהורה להימנע אף מתלישת שיבולי בר לפני ט"ז בניסן. ובחוף לארץ, אין איסור קצירה מתבואה חדשה אף לפני ט"ז בניסן, לא מן התורה ולא מדרבנן, ואף לדעת הסוברים שה'חדש' אסור באכילה בחוף לארץ מן התורה.

[ביאורים ומוספים דרשו תפט, 88]

על השעורים שקוצרים לצורך מנחת העומר שמקריבים בט"ז בניסן, נאמר בתורה: "ראשית קצירכם". ופירשו חכמינו ז"ל, שקצירה זו צריכה להיות ראשונה לכל הקצירות, ולכן אסור לקצור בכל ארץ ישראל אפילו שיבולת אחת מחמשת מיני דגן (ראה לעיל) לפני קצירת השעורים למנחת העומר. ובזמן הזה, שלא קוצרים שעורים למנחת העומר - יש אומרים שאסור לקצור עד תחילת ליל ט"ז בניסן, ויש אומרים שאסור לקצור

הלוח היומי

ה' בתשרי | רבי צבי הירש ב"ר נפתלי הירץ אשכנזי הלברשטאם זצ"ל, בעל כוס הישועות

יארצייט:

ב' קצ"ז: נולד נפתלי בין יעקב אבינו ע"ה ובלהה ע"ה
ה' ת"ז: רבי נפתלי ב" יצחק (מפראג) כ"ץ מלובלין זצ"ל
תשנ"ב: רבי ברוך שלום ב"ר יהודה לייב הלוי אשלג זצ"ל בעל 'ברכת שלום'

כפרה ללא תשובה, היתכן?

הגר"ח פרידלנדר אמר בשם הסבא מקלם: "ראש השנה" שייך שיהיה בלי שופר (כשחל בשבת), "סוכות" שייך בלי לולב (כנ"ל), ואף בלי סוכה (אם ירדו גשמים), אבל לא שייך "יום כיפור" בלי תשובה!

(בית חיינו - ימים נוראים עמ' קיט)

כתב בעל ה"פלא יועץ": האומרים וידוי מבלי לשים לב... וידויים לא יועילו לאוצרות רשע, ואדרבא וידוי כזה מכריעו לכף חובה ומוסיף עליו איבה.

(בעל ה"פלא יועץ" בספרו "יעלזו חסידים")

נשתדל היום ללמוד את פירוש הוידוי, ובשעת הוידוי נקבל על עצמנו לשוב בתשובה שלמה.

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666

לתשומת לבכם: התמונות המוצגות כאן יש עליהם זכויות יוצרים ואין להשתמש בכל שימוש שהוא ללא היתר בכתב

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

דרשו | רח' הקבלן 45 ירושלים | 02-5609000 | לשאלות ופניות בכל נושא: dirshu@dirshu.co.il